5 bani în România.- 10 bani în străinătate I C G B

8 PAGINI

Anul X... N-rul 158.-- Miercuri 11 Iunie 1914

ABONAMENTE
ROMÂNIA: Lei 4.65 / 9.15 / 18.-- | 3 luni / 6 luni / Un an
STRĂINĂTATE: Lei 10.- / 20.- / 40.-

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ
TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE

ANUNCIURI
PAGINA III
Linia corp. 7 Bani 50
Idem pag. IV .. 40
Inserţii şi reclame 3,50 linia
Anunturi sau informatiuni mortuare după mărime dela 60-150 lei

Redacţia şi Administraţia: — Bucureşti — 11, Brezoianu, 11

Evenimentele din Albania

Marinari de pe vapoare străine de război, păzind palatul princiar din Durazzo

Tribuna militară

Note din călătoria de instrucţie a şcoalei de cavalerie în România-Nouă

IV

Kurt-Bunar; Bazargic

In dimineaţa zilei de 1 Maĭ, şcoala a plecat spre Kurt-Bunar, urmând şoseaua prin Alfatar, Ghiulerkioĭ, Sougiac, Hagilar.

Cum nu aveam cal, am fost foarte mulţumit de a găsi loc într'un camion-automobil. Aveam ocazie să văd cum se comportă acest mult lăudat mijloc de transport al materialelor grele... Şi eraŭ destule. In două camioane se îngrămădiseră toate bagajele şcoalei, furajul pentru o zi a peste o sută de caĭ şi vreo 40—50 de ordonanţe. Dar, când toate preparativele eraŭ gata şi eŭ cu primul camion plecasem din curtea cazarmeĭ, motorul s'a oprit în dreptul fortuluĭ Medgidi Tabia. Toate încercările de a face maşina să înainteze aŭ rămas zadarnice. Inapoindu-mă pe jos la Durostor, fui informat că al doilea camion nicĭ nu s'a putut urni din curtea cazarmeĭ. Cu mare greutate abia către orele 10 dimineaţa motoarele aŭ funcţionat şi cu ajutorul lui Dumnezeŭ ne-am văzut de drum. Pe la orele 12 eram ajunşĭ la Ghiulerkioi; dacă drumul era bun şi mai departe, puteam fi în Kurt-Bunar cel mult la 1 d. a. Dar... şoseaua se termină la câteva sute de metri de Ghiulerkioi; şi de aci înainte e numaĭ un mizerabil drum de care, aproape impracticabil prin pădurea tăiată de lângă Sougiac. Ne-aŭ trebuit aproape 5 ore pentru a face 5 klm. de drum. Abia la orele 5,30 d. a. camioanele aŭ ajuns în Kurt-Bunar. Harta austriacă la scara 1/200.000, în care căpătasem aşa de mare încredere în timpul campanieĭ, nu este exactă pentru această regiune.

E drept că şoseaua e trasată, grămezile de petriş sunt dealungul drumuluĭ, dar lucrarea de nivelare şi împetruire e lăsată de vreo 15 aniĭ în părăsire.

In Kurt-Bunar ne-aŭ distrat nişte băeţi turcĭ, carĭ făceaŭ instrucţie şi cântaŭ cântece militare româneştĭ. Cel mai grozav dintre eĭ era un băiat mic de vreo şase aniĭ. Iĭ muştruluia pe miciĭ luĭ camarad, cum zice turcul „cu anasâna". Bătea şi... înjura de mama focului.

Explicaţia fenomenuluĭ ne-a dat-o comandantul batalionuluĭ local. Miciĭ turcĭ sunt spectatoriĭ obişnuiţĭ şi de multe orĭ inoportunĭ şi indiscreţĭ aĭ insurecţieĭ trupeĭ.

Marea majoritate a locuitorilor sunt turcĭ; o mică parte bulgarĭ; funcţionariĭ şi militariĭ sunt... coloniştiĭ românĭ.

Fiind la jumătatea distanţeĭ dintre Durostor şi Bazargic şi căre pe unul din drumurile de invazie care duce de la Novi Bazar pe calea cea mai scurtă spre Silistra, Kurt-Bunarul va căpăta o însemnătate strategică şi mai mare, când vor fi terminate crâmpeele de şosea dintre acest orăşel şi Ghiulerkioi (şoseaua Durostoruluĭ) pe de o parte, şi Kara Pelit (şoseaua Bazargiculuĭ) pe de altă parte.

In dimineaţa zileĭ de 2 Maĭ şcoala a plecat la Bazargic, urmând drumul de care prin Cocimar-Konac până la Kara Pelit, iar de aicĭ şoseaua prin Ortu Ciamurli şi Suiuciuc.

Am ajuns la amiază la Bazargic. Pe platoul de la apusul găreĭ se adunase o mulţime de lume în jurul secţieĭ de aeroplane venită din Durostor sub conducerea căpitanuluĭ Popovicĭ. Cu mare bucurie am văzut jaloanele de trasare a căeĭ ferate Bazargic-Cobadin. Mi s'a spus că noua cale ferată trebue să fie gata până la 30 Decembrie. Intreaga distanţă este împărţită în 10 loturĭ; pe 6 din ele a început lucrul. Chiar locuitoriĭ bulgarĭ din Bazargic se bucură ştiind că în aşa de scurt timp vor fi în comunicaţie cu restul ţăreĭ, maĭ cu seamă că în prezent, din cauza întrerupereĭ căeĭ ferate Bazargic-Varna, toate transporturile acesteĭ bogate regiuni nu se maĭ pot face decât cu căruţele.

M'am mirat văzând acest oraş de aproape 20.000 locuitorĭ atât de înapoiat sub raportul lucrărilor edilitare. Cu toate că în el sunt şapte bancherĭ şi o mulţime de case comerciale, ceeace înseamnă o destul de însemnată desvoltare economică; de şi Bazargicul era, sub dominaţiunea bulgară, terminus de cale ferată şi prin urmare în el afluiaŭ transporturile de grâne a aproape întregului Cadrilater, e cu mult maĭ înapoiat decât Silistra. Străzile nepavate, oraşul prost iluminat, edificiĭ publice nicĭ nu există. Acum de curând aŭ început construcţiile şi modernizarea localurilor de distracţiĭ.

Ca pretutindeniĭ, bulgariĭ sunt paraponisiţĭ şi turcĭĭ foarte mulţumiţĭ de noua stare de lucruri.

A doua zi — 3 Maĭ — am vizitat împrejurimile. Şi aicĭ am avut aceeaşĭ deziluzie ca şi la Silistra. Noĭ auzisem că Dobriciul e fortificat. Nu am găsit de cât urme de fortificaţiunĭ pasagere din timpul turcilor. Oraşul e înconjurat la 2 kilometrĭ de periferia luĭ de 8 redute stelate, făcute poate în 1854. Inaintea acestora cam la 1—2 km. sunt câteva uvraje deschise la gât, servind fiecare pentru 1—2 companiĭ şi 1—2 tunurĭ. Acestea par a fi fost făcute în 1877. La 3 km. de oraş, lângă şoseaua Balciculuĭ este un monument rusesc comemorativ al luptelor de la Hagi Oglu Bazargic dintre ruşĭ şi turcĭ care a avut loc la 14 Ianuarie 1878. Pe acest monument e scris în ruseşte: „In timpul domnieĭ împăratuluĭ rusesc Alexandru II, sub comanda locotenentuluĭ general Zimerman, anul 1878 Ianuarie 14". Pe faţa opusă e scris: „In această luptă aŭ luat parte: Regimentul de infanterie de Moscova, Butav, Tariţin, Borodino, Riazan, Reaş, Valev, Tula; regimentele de dragoni Kinburski şi de husarĭ Beloruski; regimentele de cazacĭ de Don 15, 16, 17 şi 18; Brigadele 17 şi 18 artilerie; Bateriile de artilerie călăreaţă a cazacilor de Don 4, 11, 16 şi 17 şi o companie din batalionul 5 săpătorĭ".

La înapoiere am trecut prin cartierul turcesc, unde am asistat la o foarte curioasă licitaţie. Se vindea întreaga gospodărie a unuĭ muftiu, al căruĭ unic mostenitor vroia să plece în Turcia. De faţă era hogea cu inventarul în mână; strigările le făcea un turc bătrân. Am văzut zestrea cadânelor... ca în basme: barişe, năframe, brâurĭ, stergare, ciorapĭ, jartiere, cămăşĭ... şalvarĭ! Am cumpărat pe preţurĭ de nimic vreo câteva mostre din aceste ciudăţeniĭ orientale.

Sub o energică administraţie, este sigur că Bazargicul se va moderniza în scurt timp şi atunci va putea judeca populaţiunea locală cum e sub scutul României.

Vegetius

Abonamente de vilegiatură:

pe lună în ţară: leĭ 1.50; pe lună în streinătate: leĭ 3. Pentru Germania, Belgia şi Elveţia: leĭ 4 pe lună.

Tranşarea

conflictului greco turc

Atena, 8. — **Ministrul Turcieĭ a remis d-luĭ Streit o comunicaţiune în scris, prin care guvernul turc declară că a început deja şi că va continua cu reintegrarea în căminurile lor a grecilor din satele din Aidin, carĭ se află acum pe coastele Asieĭ Micĭ, şi că propunerea guvernuluĭ turcesc, făcută cu privire la schimbul de populaţiune şi de proprietăţi greceşti şi musulmane, se întinde asupra tuturor celor ce vor fi părăsit teritoriile respective. Bunurile lor vor fi preţuite de comisiuni mixte adhoc. (A. R).**

Constantinopol, 8. — La banchetul oferit de valiu în onoarea corpuluĭ consular, consulii Rusieĭ şi Angliei aŭ pronunţat discursurĭ în carĭ aŭ spus că, graţie măsurilor luate de către guvern, situaţiunea este cu totul aemliorată. (A. R.)

ANCHETA INTERNAŢIONALA IN ASIA MICĂ

Constantinopol, 8. — Ambasadoriĭ s'aŭ întrunit din noŭ după prânz la d-l Pallavicini.

Şeful de secţiune al cultelor a vizitat aseară pe patriarhul ecumenic cu privire la cestiunea redeschiderei şcoalelor şi bisericilor greceştĭ. Se crede că patriarhatul n'a consimţit încă la redeschidere.

In întrunirea de eriĭ seară a ambasadorilor, s'a decis să se predea Porţiĭ o notă identică în mod separat de fiece ambasadă, anunţând că ambasadele primind propunerea Porţeĭ aŭ decis să trimită dragomanĭ să constate situaţiunea, fie împreună cu Talaat, fie mergând singurĭ în diferitele localităţi. Dragomaniĭ pleacă azĭ la Smyrna. Ambasada austroungară trimite pe al treilea dragoman, Kolievina; Germania pe al doilea; Rusia şi Italia pe cel de al doilea.

Nota identică remisă de ambasade Porţiĭ zice: Turburările din unele părţi din Asia mică fiind relatate de presa străină aşa în cât ar putea vătăma prestigiul guvernuluĭ otoman, Poarta a cerut trimiterea de camenĭ de încredere aĭ ambasadelor spre a însoţi pe Talaat şi a da seamă de adevărata stare de lucruri. Răspunzând acesteĭ invitaţiunĭ, ambasada a însărcinat cu aceasta misiune pe dragomanul X, care va avea facultatea de a merge orĭ unde va găsi de cuviinţă.

Nota cere ca autorităţile să acorde misiuneĭ înlesnirile trebuincioase. Se crede în cercurile diplomatice că misiunea dragomanilor ar putea dura vreo douăzeci de zile.

In telegrama sa de eriĭ seară, ministrul Talaat spune că a vizitat Cesme şi a constatat că populaţiunea din oraş şi împrejurimi, fără nicĭ o presiune, a emigrat pe deantregul şi că n'aŭ rămas decât câţiva locuitorĭ, carĭ declară că populaţiunea a fugit maĭ ales din cauza spaimeĭ femeilor, însă că n'a suferit nicĭ un atac. De câteva zile nu se maĭ semnalează nimic din vilaetul Smyrneĭ. (A. R.)

SITUAŢIA LA AIVALI

Atena, 8. — *Comandantul unuĭ vapor sosit la Mitilene şi venind din Aivali a anunţat că familiile musulmane din Aivali aŭ plecat spre Constantinopol. Arhivele administraţiuneĭ aŭ fost transferate în interior; prin urmare este temere de un atac al oraşuluĭ Aivali din partea basbuzucilor, ale căror trupe împresoară oraşul. (A. R.)*

VOLUNTARI DIN ASIA MICA IN ARMATA GREACA

Atena, 8. — Ministrul de război a autorizat pe toţĭ comandanţiĭ de corpurĭ să primească în armata greacă voluntarĭ din Asia Mică.

INTRUNIREA

dela clubul conservator

-- Cuvântările d-lor Al. Marghiloman şi B. Delavrancea --

Membriĭ partiduluĭ conservator s'aŭ adunat Duminică seară, în întrunire publică, spre a protesta împotriva atitudineĭ pe care guvernul o are în Parlament, faţă de reprezentanţiĭ opoziţieĭ.

Nici o sală publică nefiind liberă, întrunirea s'a ţinut în localul clubuluĭ conservator.

A asistat un public foarte numeros.

D. C. C. Arion, sosind la orele 10 fără un sfert, a fost întâmpinat cu aplauze călduroase. Mulţumind pentru manifestaţia de simpatie ce i se face, d. Arion a spus că va duce până la capăt lupta pentru răsturnarea guvernuluĭ.

O călduroasă primire s'a făcut şi d-luĭ Al. Marghiloman, şeful partiduluĭ conservator, care a sosit în urma d-luĭ Arion.

Cuvântarea d-luĭ Marghiloman

Deschizând întrunirea la orele 10, d. *Al. Marghiloman* a spus:

Doream să ţinem o întrunire publică, conform tradiţiunĭĭ noastre de a întreţine legăturĭ permanente cu massa publicului. Neavând nicĭ o sală în care să ne adunăm, v'am adunat aci, şi sunt bucuros să constat că în casa noastră n'aŭ loc să încapă toţĭ sprijinitoriĭ ideilor noastre.

Am început lupta mare, pentru consfinţirea şi fixarea drepturilor constituţionale ale cetăţenilor acesteĭ ţărĭ. Suntem fericiţĭ să constatăm marele şi neştirbitul prestigiŭ pe care partidul nostru îl are, prestigiu pe care liberaliĭ nicĭ în cele maĭ strălucite epocĭ ale lor nu l-aŭ avut. Azĭ partidul conservator e un organizm unitar, cu o desăvârşită concordanţă de vederĭ. Rezultatul pe care l-am obţinut în trecutele alegerĭ e din cele maĭ strălucite. In rândurile noastre vine azĭ tineretul, după cum vin şi conservatoriĭ rătăciţĭ, carĭ plecaseră cu dorinţa unuĭ viitor maĭ bun. Iată de ce sunt mândru să fiŭ şeful unuĭ asemenea partid. Conştiinţa că sunteţĭ lângă mine îmĭ dă un cuget limpede şi liniştit. Sunteţĭ puternicĭ, după cum veţĭ fi chiar după ce actualul şef şi altĭ zece şefĭ de maĭ pe urmă nu vor maĭ exista.

Puterea noastră a făcut pe adversarĭ să desfăşoare împotrivăne violenţe, fraude şi nerusinate silniciriĭ.

Cercetarea conştiinţeĭ adversarilor noştri am întreprins-o şi o vom continua. Să fie bine înţeles că nu se va putea face nimic fără noĭ, fără asentimentul nostru. Căutăm să grăbim cu un ceas rezolvarea chestiuneĭ celeĭ maĭ a pătureĭ ţărăneştĭ; când va fi însă vorba de schimbarea legeĭ electorale, vom zice: *nu*. Si acest *nu*, va trebui să fie înregistrat, căcĭ, încă odată, nu se va putea face nimic fără de noĭ.

Aşa fiind, nu ne temem; nu ne temem să adunăm câmpiile să le pornim la asalt împotriva oraşelor. Căcĭ adevăraţiĭ amicĭ aĭ ţăranilor nu staŭ la stânga, ci la dreapta, între noĭ.

Veţĭ fi chemaţĭ des; şi va trebui să veniţĭ des. Se face aci o trecere în revistă a forţelor; mâine poate vom face preparativele în vederea bătăliеĭ de a doua zi. Fiţi dispreţuitorĭ faţă de provocărĭ, surzĭ faţă de ceĭ carĭ vă silnicesc, şi aveţĭ încredere că vă chemăm să vă faceţĭ o mare datorie către ţară.

Bunul simţ al conducătorilor partiduluĭ liberal, nu se poate să nu-ĭ facă să înţeleagă că, fiind vorba să tragă o brazdă adâncă în viaţa neamuluĭ nostru, nu se poate să nu ţină seamă de voinţa şi de sentimentul nostru.

Să trăiţĭ, domnilor, şi să simţiţĭ că conştiinţa noastră a tuturor ne poartă tot maĭ sus, pentru binele ţăriĭ.

Cuvântarea d-luĭ Delavrancea

D. *B. St. Delavrancea* a spus: avem un noŭ şef. La noĭ şefiĭ nu se răstoarnă prin comploturĭ de seraĭ. D. Carp, din motive politice, şi-a dat demisiunea din calitatea de şef al partiduluĭ.

Regretatul Cantacuzino a ţinut vreme de un an demisiunea d-luĭ Carp, după care abia a primit-o.

D. Maiorescu a demisionat din motive strict personale, adăogând că se consideră soldat devotat şi disciplinat al partiduluĭ conservator.

Noĭ n'am ridicat şefĭ, prin comploturĭ de ieniceriĭ, şefĭ de un an, de o lună saŭ de o zi.

Partidul nostru a ridicat pe şefiiĭ săĭ, dar nu i-a răsturnat. La noĭ, totul se petrece în deplină ordine şi în deplină linişte.

Am ales ca noŭ şef pe d. Marghiloman. Ştiţĭ cum l-am ales noĭ pe d. Marghiloman. Dar aduceţi-vă aminte cum a fost ales d. Brătianu şef al partiduluĭ liberal. Trimis în străinătate ca bolnav, d. Sturdza n'a semnat nicĭ o demisiune.

D. Marghiloman e un om înzestrat din belşug de Dumnezeŭ. Afară de aceasta, are marele merit de a şti să-şĭ manifeste energia la momente potrivite. A fost un adevărat miracol exemplul de curaj şi de energie pe care d-sa l-a dat cu prilejul recentelor alegerĭ.

Pe la toate ministerele pe unde a trecut, d-sa a lăsat urme neşterse de conştiinciozitate, de dreptate şi de putere de muncă.

Aşa fiind, cu adâncă satisfacţie şi cu adâncă măgulire de mine însumĭ zic: Dumnezeŭ să-l dea viaţă lungă! Căcĭ cu un asemenea şef, armata conservatoare nu se poate să nu ajungă la victorie.

Ne-am adunat în acest local, de oarece toate sălile publice sunt închiriate de poliţie saŭ de primărie. E o lovitură de Stat, ceea ce se face, şi dacă nu va înceta această stare de lucrurĭ, vom lua cu noĭ poporul şi vom şti ce să facem.

Astăzĭ de dimineaţă chiar, oameniĭ carĭ voiaŭ să participe la o întrunire, aŭ fost bătuţĭ; liĭ s'aŭ spart capetele şi aŭ fost alungaţĭ.

Astăseară e întuneric în toate sălile, şi cu toate acestea nouă nu ni s'a dat nicĭ una.

E în interesul ţăriĭ, ca aceştĭ jumătate-sălbaticĭ să nu se sălbăticească de tot.

Cineva a rostit o injurie la adresa ţăriĭ când a spus: ţara e liberală! Ţara nu e nicĭ liberală, nicĭ conservatoare. Ţara e a mulţilor carĭ se străduiesc, şi de care se cuvine să ne ocupăm cu cugetul cinstit.

E o imposibilitate morală ca o ţară să fie a uneĭ singure familiĭ. Noĭ nu suntem ţara, ci o parte din ţară.

Vă mulţumim că ne-aţĭ trimis în Parlament; vă mulţumim nu pentru onoare, ci pentru dovada de încredere de care ne-aţĭ dat-o, acordându-ne greaua sarcină de a scăpa ţara de primejdia cu care o ameninţă liberaliĭ.

Să trăiţĭ domnilor; să trăiască şeful partiduluĭ!

Intrunirea s'a terminat la orele 10 şi jum. **M. N.**

✣◆✣

◆ Pentru orĭ-ce reclamaţiunĭ sau schimbărĭ de adrese, d-niĭ abonaţĭ sunt rugaţĭ a ataşa şi una din benzile cu care primesc ziarul; contrar, reclamaţiunea sau schimbarea de adresă nu vor fi rezolvate.

Intrunirea

funcţionarilor comerciali din Piteşti

Piteşti, 8 Iunie.

Societatea funcţionarilor comercilĭ din Piteşti, cu concursul Centraleĭ, şi al autorităţilor locale, aŭ reuşit azĭ pentru prima oară, să impună respectarea repausuluĭ duminical.

De dimineaţă, la orele 6, funcţionariĭ comercialĭ, având concursul d-luĭ poliţaĭ Călinescu, aŭ împiedicat deschiderea magazinelor.

După amiazĭ, la orele 3, a avut loc o întrunire publică în sala Dacia, la care a luat parte şi d. Anton Grigoriu, delegat de la Centru.

Intrunirea a fost prezidată de d-l G. Alexandrescu, presedintele soc. funcţionarilor comercialĭ din Piteşti.

Aŭ luat cuvântul, în afară de d-sa, d-niĭ: Anton Grigoriu, Mihaĭ Popescu, M. Roseti, Gr. Popescu, Traian Marinescu şi David Braunstein.

Toţĭ vorbitoriĭ aŭ adus mulţumiriĭ autorităţilor locale şi societăţiĭ Centrale, graţie cărora s'a putut obţine respectarea repausuluĭ duminical în localitate, şi aŭ relevat foloasele organizăreĭ.

S'a expediat o telegramă de mulţumire d-luĭ Ion Dumitriu, presedintele soc. Centrale şi alta d-luĭ ministru Morţun, cerându-i să impue aplicarea repaosuluĭ duminical.

După întrunire, funcţionariĭ comercialĭ, în număr de câteva sute, aŭ făcut o manifestaţie pe stradă. Manifestanţiĭ s'aŭ oprit la locuinţa d-luĭ prefect Brânzău, căruia i-aŭ făcut manifestaţie de simpatie.

D-l prefect a vorbit mulţimeĭ, promiţând că va veghea la respectarea legeĭ.

In urmă funcţionariĭ comercialĭ aŭ făcut escursiune la Trivalea.

Intrunirea

din Giurgiu în chestia fabricei de zahăr

Giurgiu, 8 Iunie

După cum am anunţat, un grup de comercianţi şi orăşeni din localitate aŭ lansat un apel în care convoacă pe toţĭ orăşenĭĭ să asiste la o întrunire de protestare în sala „Topper" pentru a aviza la măsurile ce trebuesc să se ia în chestia fabricei de zahăr, care urma să se facă la Giurgiu.

Această întrunire a avut loc astăzĭ. Sala era arhiplină.

Prezidează d-l *M. Ionescu-Petriş*, mare proprietar din localitate, care arată scopul întruniriĭ.

După ce vorbesc d-niĭ: *N. Paraschivescu*, farmacist, *Marin Stroe*, comerciant şi *Marin Balşoiu*, presedintele corporaţieĭ, d-l *G. G. Teoharide*, prim ajutor de primar, este primit cu vii aplauze. D-sa descrie pe larg cererea societăţeĭ belgiene pentru facerea fabricei de zahăr, care a fost aprobată imediat de consiliul comunal.

Spune că societatea a oferit 1000 leĭ pentru un hectar de pământ, pentru construirea fabricei, şi cum comuna pentru un teren ce nu producea nimic va câştiga 70.000 leĭ, afară de 10.000 leĭ ce oferă societatea pentru şosele, etc., pe fiecare an. Arată munca depusă de d-l primar Sc. Stăncescu, pentru aprobarea înfiinţăreĭ acesteĭ fabrice, şi cum toţĭ reprezentanţiĭ din Vlaşca în parlament, în frunte cu d-l Toma Stelian, aŭ fost eriĭ la d-l prim-ministru Brătianu, pentru a stărui ca fabrica să se facă la Giurgiu, şi cum după 2 ore de la acea consfătuire a sosit o telegramă că s'a aprobat construirea fabricei de zahăr la Giurgiu.

D-l *Sc. Stăncescu*, primarul oraşuluĭ, este primit cu vii aplauze şi strigăte de ura. D-sa mulţumeşte pentru urările ce i sa fac. Spune că mişcarea orăşenilor este legitimă din toate punctele de vedere; arată sforţările făcute de toţĭ reprezentanţiĭ judeţuluĭ în parlament pentru înfăptuirea fabricei, de care oraşul are nevoie, şi că d-sa a primit aseară o telegramă de la consiliul de miniştri, în care i se comunică în mod oficial, că prin decretul regal n-rul 1963/914 s'a aprobat oferta societăţeĭ belgiene pentru construirea fabricei de zahăr la Giurgiu. Citeşte apoĭ acea telegramă, în aplauzele şi uralele asistenţeĭ.

Spune că toţĭ orăşenĭĭ şi comercianţiĭ să mulţumească acelora carĭ aŭ luptat pentru interesele lor. (Aplauze).

D-l *V. Constantinescu*, avocat, în numele cetăţenilor a mulţumit d-luĭ primar Stăncescu, pentru munca depusă ca fabrica să se facă la Giurgiu. Propune să se expedieze telegrame de mulţumire tutulor binefăcătorilor oraşuluĭ. Apoĭ citeşte următoarea

MOŢIUNE

„Cetăţeniĭ giurgiuveni întruniţĭ azĭ, Duminică 8 Iunie, orele 3 d. a. în sala „Topper", în mare meeting cetăţenesc, sub presedinţia d-luĭ M. Ionescu-Petriş, pentru a ne consfătui şi decide asupra mijloacelor eficace prin care să putem grăbi şi obţine aprobarea din partea guvernuluĭ la înfiinţarea fabricei de zahăr în oraşul nostru;

Luând act de adresa telegrafică oficială a cancelarieĭ consiliuluĭ de miniştri prin care se aprobă în totul contractul încheiat de primărie, ne declarăm pe deplin mulţumiţĭ şi autorizăm pe d-l primar al oraşuluĭ, care se află în mijlocul nostru, ca în numele nostru să exprime telegrafic d-luĭ prim-ministru I. I. C. Brătianu, d-luĭ ministru de interne V. Morţun, d-lor reprezentanţiĭ în parlament aĭ acestuĭ judeţ, deplina noastră satisfacţie, mulţumindu-le călduros pentru concursul pe care l'aŭ dat consiliuluĭ nostru comunal într'un interes aşa de vital şi legitim pentru oraşul nostru".

După aceasta s'a expediat telegrame d-luĭ prim-ministru Brătianu, d-luĭ ministru Morţun şi d-lor deputaţi şi senatorĭ din Vlaşca.

Intrunirea s'a terminat la orele 5 jumătate.

✣◆✣

NAPOLEON

O revistă, care poartă numele pus aci d'asupra, reproduce, din cercetarea pe care o face doctorul Quintieri asupra luĭ „Napoleon I în cugetarea italiană", judecata pe care a dat'o cardinalul Bonomelli asupra mareluĭ aventurier.

Iată părerea dată în scris de bătrânul prelat:

„Admirator sincer şi entuziast al geniuluĭ militar, al inteligenţiĭ şi activităţiĭ miraculoase a luĭ Napoleon, nu pot să fiŭ tot aşa în ce priveşte caracterul său şi opera sa.

„Este adevărat că omul prodigios care a purtat numele de Napoleon I, sguduind cu mâinile luĭ puternice vechea Europă, a făcut să cadă, în mare parte, pojghiţele evuluĭ de mijloc, şi a rupt multe lanţurĭ şi a îndrumat societatea pe noĭ şi mai bune căĭ. Nu s'a ruşinat însă să expue, în puţine cuvinte, un program, reflex al sufletuluĭ său, program după care şi-a conformat viaţa luĭ întreagă şi politica luĭ toată, şi care este negaţiunea oricăreĭ onestităţi.

„Să-ĭ reproducem cuvintele:

„Politica mea este de a guverna pe oameniĭ după cum vrea majoritatea. Făcându-mă catolic, am pus capăt războiuluĭ din Vendeea; făcându-mă musulman, mi-am întemeiat autoritatea în Egipt; făcându-mă ultramontan, am câştigat pe preoţiĭ din Italia. In partea liberă a republicilĭ San Domingo, voiŭ vorbi de libertate; în cealaltă voiŭ vorbi de sclavie. Dacă aş avea să guvernez o populaţiune ovreiască, aş reconstitui templul luĭ Solomon".

„Un om care vorbeşte serios astfel, este definitiv judecat în fiinţa şi opera luĭ. Luĭ Napoleon, geniu militar maĭ mult unic decât rar, inteligenţă şi activitate prodigioase, îĭ lipsi mărimea sufletuluĭ. Intr'ânsul nu cred să fi strălucit niciodată noblеţea sentimentuluĭ: a fost un egoist fără pereche".

✣◆✣

Doĭ mariĭ prieteni

— Eminescu şi Creangă —

de M. Sadoveanu

Aniĭ pribegieĭ luĭ Eminescu n'aŭ fost mulţĭ, dar aŭ fost plinĭ. Aniĭ de trubadur rătăcitor, cunoscând de aproape foamea, setea şi lipsa de adăpost, dar aniĭ de tinereţe şi de romantice visurĭ. Aŭ fost aniĭ când sufletul i s'a umplut de lumina mare a lumiĭ libere, şi când cele dintâĭ cântece, sfioase şi nesigure încă, s'aŭ înălţat spre stele, în nopţile tinereţiĭ luĭ, făcându-l poate fericit, ca pe o privighetoare care încearcă primele modulaţiĭ străluciteîn primăvara vieţiĭ.

Când a venit la Iaşi, Eminescu colindase toate olaturile româneşti şi singura luĭ avere, pe care o aşeza într'un colţ de odăiţă săracă, era un geamantan plin de versurĭ ale poporuluĭ şi de încercărĭ ale luĭ pe motivele cântăreţilor anonimĭ aĭ neamuluĭ. Era vremea largilor acorduri din *Venere şi Madonă* şi a obscurelor şi genialelor tresăririĭ din *Impărat şi Proletar*. Eşea încet-încet din faldurile de negură aĭ începuturilor ca un viŭ luceafăr al dimineţeĭ.

In vremea aceia, când cerceta adunările *Junimiĭ* şi scria la *Curierul* luĭ Balassan şi când se formaŭ ca mărgăritare în fundul sufletuluĭ luĭ, neasemănatele-ĭ poeziĭ lirice, a cunoscut pe Creangă. Deodată s'aŭ legat buniĭ prieteniĭ şi amândoĭ aŭ petrecut multe amurgurĭ şi multe nopţĭ în colţurile retrase ale acesteĭ vechĭ cetăţĭ a Moldoveĭ. Uneorĭ urcaŭ la vechea şi părăsita chinovie a Cetăţueĭ: altedată eşeaŭ în poetica vale a Socoleĭ, de unde în asfinţiturĭ de soare se vedea Iaşul ca un decor de feerie. Aicĭ, pe băncĭ de brad, în amurgurĭ dulcĭ, stăteaŭ amândoĭ la sfat, mâncând o halcă de carne friptă pe grătar şi bând un vin acru.

In una din aceste înserărĭ poetice Eminescu a citit luĭ Creangă *Strigoiĭ* — această misterioasă şi înaripată poveste romantică, la al căreĭ sunet mi se înfiora şi mie fiinţa în aniĭ tinereţiĭ... Ca într'o negură luminoasă, dulcile şi fantasticile umbre ale celor doĭ amanţĭ nefericiţĭ treceaŭ într'un timp prin toate visurile mele şi sunetele sonore ale strofelor îmĭ păreaŭ acorduri vechĭ, melancolice şi pline de lacrimĭ.

In numele sfântuluĭ
Tacĭ s'auzĭ cum latră
Căţelul pământuluĭ
Sub crucea de piatră!

Eminescu citea cu vocea-ĭ limpede şi-şĭ ferea din când în când de pe frunte suviţele negre de păr care-ĭ scăpătaŭ spre ochĭ. Creangă îl asculta în tăcere. Imaginea această, a poetuluĭ şi a ascultătoruluĭ mă urmăreşte de multă vreme, c'un gând de ciudată îndoială... Creangă asculta oare ca un mare înţelegător *Strigoiĭ* luĭ Eminescu? In sufletu-ĭ primitiv, în care născuse misteriosu-l geniu, cum pătrundeaŭ strofele cizelate şi alese ale prietenuluĭ luĭ? Cu toate acestea Eminescu trebue să fi ştiut cuĭ citeşte, şi cel care a scris minunea aceia care se numeşte *Moş-Nichifor Coţcarul*, putea prinde din zbor cele maĭ fine nuanţe. Poate pentru sufletul luĭ de ţăran, Arald şi mireasa luĭ eraŭ obscurĭ şi fantastici şi povestea luĭ Călin şi a feteĭ de împărat, şi a minunateĭ nunţĭ era maĭ vie, maĭ luminoasă şi maĭ fermecătoare: şi poate şi aceasta a fost citită într'o primăvară, sub marĭ înfloriţĭ, la marginea vechiuluĭ Iaşĭ... Dar în prietenia aceasta maĭ fericit sunt încredinţat că a fost Eminescu, căcĭ el a auzit pentru întâia oară *Amintirile* şi poveştile luĭ Creangă; el a fost încântat întâĭ de limba mlădioasă, nuanţată, aşa de simplă şi de artistică în acelaş timp a mareluĭ scriitor dela Humuleştĭ... Amândoĭ — şi Eminescu şi Creangă—aŭ fost nişte marĭ nefericiţĭ, fiecare în felul luĭ; cu toate acestea prietenia lor le-a adus multe ceasurĭ de uitare şi de mângâere. Uneorĭ, cum spune Panu, amândoĭ dispăreaŭ patru orĭ cinci zile dintre cunoscuţiĭ lor. Prietenia grabnică ce se legase între ţăranul dela Humuleştĭ şi între nobilul rătăcitor, avea ceva semnificativ, căcĭ era dragostea intelectualuluĭ de comoara vie a neamuluĭ nostru şi dragostea ţăranuluĭ pentru sufletul tânăr, avântat şi curat al unuĭ mare cântăreţ. Rătăcirile lor la faimoasa *Boltă-Rece*, la *Respect general*, la *Viaţă lungă* şi la cramele din jurul Iaşuluĭ le văd lămurit parcă, cu tot farmecul uneĭ blânde intimităţĭ, cu povestirĭ şi amintirĭ nesfârşite, cu bucuria uriaşuluĭ Creangă în faţa uneĭ friptură omerice şi cu zâmbetul şi atenţia luĭ Eminescu pentru minunatele isprăvĭ ale copilului de pe malul Ozaneĭ, cu râsul zgmotos al unuia şi cu zâmbetul fin şi visător al altuia.

Uneorĭ Eminescu suia şi până la căsuţa din Ţicău a luĭ Creangă. Acolo era răcoare în zilele veriĭ şi câte odată se aduna la olaltă, ca să vadă ce maĭ face veselul părinte Smântână, şi altĭ fiĭ nobilĭ aĭ Iaşuluĭ. Aicĭ s'aŭ citit nişte memorabile versurĭ, când Creangă a istorisit înteleapta poveste a Sfârâiaculuĭ, aicĭ, între sfaturĭ, poveştĭ şi glume nesfârşite, s'aŭ împărtăşit de o părticică de nemurire, la umbra celor doĭ amicĭ, mulţĭ scriitorĭ marĭ de o zi.

Toate aceste lucrurĭ dedemult mi'le povestea cândva un bun şi vechiŭ profesor al meŭ, răposatul Vasile Burlă. El îmĭ spunea cum într'un rând, pe o vreme de toamnă, cu ploae umedă, se afla şi dânsul cu ceĭ doĭ prieteni, într'un colţ pierdut al Iaşilor.

Ploua monoton şi trist afară şi picura ştreşinile fără întrerupere şi obositor; lampa lucea într'un tărcălan fumuriŭ, atârnată de tavan şi eĭ povesteaŭ amintirĭ din tinereţe. Din când în când, crâşmarul punea între eĭ o cănuţă de vin. Burlă umplea încetinel şi cu luare aminte paharele...

Când amintirile încetară, rămaseră visătorĭ ascultând muzica picuşurilor de apă. Şi'ntr'un târziŭ Eminescu le şopti încet, cu un glas dulce, câteva versurĭ. Atuncea pentru întâia oară urechĭ omeneştĭ auzirĭ una din cele maĭ triste poeziĭ ale luĭ Eminescu:

Pe lângă plopiĭ fără soţ
Adesea am trecut;
Mă cunoşteaŭ vecinĭĭ toţĭ,
Tu nu maĭ cunoscut!

Şi bătrânul meŭ dascăl îmĭ spunea că niciodată n'a văzut ochĭ maĭ negurosĭ şi maĭ plinĭ de amurg de toamnă decât ochiĭ luĭ Eminescu în acele clipe. Pe urmă, îndată după aceste versurĭ, Burlă îşĭ aducea lămurit aminte cum deodată poetul începu să aibă părerĭ de rău după ticăloşiĭ, neştiutorĭĭ şi plinĭ de lumină aniĭ de altădată. Şi cum şi s'ar fi dat şi luĭ Creangă un semnal, începu şi băiatul răzeşilor de la Humuleştĭ să dovedească cât de fericit ar fi fost el dacă ar fi rămas un flăcău în satul luĭ, acolo, la poalele munteluĭ.

A, fără îndoială că amândoĭ ar fi fost maĭ fericiţĭ.

„Când începu a vorbi Creangă, îmĭ spunea răposatul Burlă, Eminescu îşĭ încruntă sprânceana şi rămase privindu-l cu luare aminte.

Era una din rarile mărturisirĭ ale Humulesteanuluĭ: cartea, haina neagră şi târgul îl făcuseră foarte nefericit; dar asta n'o ştia nimenĭ, s'o aflam noĭ, ceilaltĭ doĭ, atunci, pentru întâia oară...

Numaĭ mama e de vină... sfârşi încet Creangă... pentrucă-